Vinkkilista podcastien tuottamiseen TKI-toiminnassa

17.1.2022

Podcasteja tuotetaan enenevissä määrin osana hankkeiden viestintää. Podcastit ovat hyvä keino välittää hankeviestintää esimerkiksi asiantuntijahaastatteluiden kautta.

Näin on tehty myös Hajautetun energiantuotannon hybridiratkaisut Etelä-Pohjanmaan maaseudulla HYBE-hankkeessa, jossa tuotettiin vuoden 2021 lopussa Hybridienergiaopas. Opas laadittiin kahdeksanosaisena podcastsarjana.

Tähän artikkeliin on kerätty vinkkilista ja havaintoja podcastsarjan tuottamiseen liittyvästä prosessista erityisesti ammattikorkeakoulun TKI-toimintaan. Vinkkilista ei ole kaikenkattava opas, mutta toivottavasti siitä on iloa ja hyötyä podcastien suunnittelussa ja toteutuksessa.

Ensimmäiset vinkit koskettavat podcastien suunnittelua ja se kannattaa käydä läpi mahdollisimman hyvissä ajoin ennen podcastien aiottua toteutusta. Toinen lista käsittelee podcastien nauhoitusta ja kolmas lista puolestaan podcastien editointia. Tämän jälkeen vinkataan podcastien julkaisusta ja jakamisesta. Lopusta löydät esimerkit podcastsarjan sisällöstä, haastateltavien ohjeistuksesta sekä haastatteluringosta.

Vinkkilistan rinnalla on tärkeää muistaa TKI-viestinnän ja rahoittajan hankeviestinnän ohjeistus. Podcastien tuottamiseen löytyy netistä paljon lisätietoa ja ohjeita esimerkiksi videoiden muodossa.

Podcast-sarjan suunnittelussa huomioitavaa

- **Kohderyhmä**: Mieti, mikä on kohderyhmällesi soveltuvin tapa hankkia tietoa
- **Toteutustapa**: Podcast voi olla yksittäinen julkaisu tai esimerkiksi moniosainen opas tai keskustelusarja
- **Kesto**: Mieti podcastin sisältöä vs. suunniteltua kestoa. Lyhyehköjä podcasteja on helppoa kuunnella. Jos aihe on kiinnostava, kesto voi ehkä olla suunniteltua pidempikin
- **Julkaisupaikka**: SeAMKin Youtube-kanavalla julkaisemalla voi saada julkaisupisteet. Toisaalta Youtubessa on omat haasteensa (esimerkiksi Spotifyn avulla voi tavoittaa podcastien kuuntelijoita paremmin)
- **Markkinointi**: Mitä kautta kohderyhmä saavutetaan parhaiten? Lisävinkki: Somemarkkinointia voi tehdä vielä hankkeen jälkeen ajastetuilla julkaisuilla
- **Saavutettavuus**: Muista saavutettavuuskriteerit ja jätä työaikaa myös esimerkiksi tekstiversion editoinnille

Podcastien nauhoituksessa huomioitavaa

- **Nauhoitusympäristö**: autenttinen paikka vai studio? Lisävinkki: kokoustilojen ilmastoinnin ääntä on vaikeaa editoida pois, joten kannattaa äänittää studiossa
- **Sisällön rakentaminen:** pohdi, sopiiko podcastiin parhaiten vapaa keskustelu, tarkat kysymykset vai jotain siltä väliltä
- **Ohjeistus äänitykseen tulijoille**: ks. esimerkki lopussa
- **Käsikirjoituksen runko**: ks. esimerkki lopussa
- **Taustamusiikki**: Jos käytät ilmaista lisenssivapaata musiikkia, varmista, että sitä saa käyttää podcasteissa

Podcastien editoinnissa huomioitavaa

- **Suunnittele**, minkä tyyppistä editointia tarvitset
  - Jos tarve on lähinnä leikkaamiselle, onnistuu se kevyemmälläkin ohjelmistolla
  - Jos haluat esim. soittaa musiikkia taustalla ja editoida äänenlaatua, kannattaa käyttää ammattimaista ohjelmistoa. Ammattikorkeakouluilla voi olla saatavilla editointiin Adobe Audition
- **Sisältö:** Mieti, miten paljon leikataan pois taukoja ja toistoa – luonnollinen keskustelun kulku saa kuulua, mutta toisaalta puheen tulee olla sujuvaa
- **Adobe Audition** -ohjelmiston käyttöön perehtyminen voi viedä aikaa, mutta kannattaa. Mahdollisuus esimerkiksi äänen paranteluun tai hajaäänien poistoon
  - Kannattaa myös harkita editoinnin ulkoistamista, jos hankebudjetti sallii
- **Äänenvoimakkuus:** Podcasteille on oma, suositeltu äänenvoimakkuustaso, jota kannattaa käyttää.
  - Adobe Auditionilla voi säätää kaikki tiedostot samalle äänenvoimakkuudelle kerralla *match loudness* -toiminnolla (ohjevideoita löytyy useita)

Podcastien julkaisu ja jakaminen

- Podcastien **viestintäsuunnitelma** kannattaa sisällyttää hankkeen viestintäsuunnitelmaan jo suunnitteluvaiheessa
- Podcasteista voi saada **julkaisupisteitä**
- Podcastien julkaisun yhteydessä on muistettava **saavutettavuus**
  - Wordin selainversiolla voi muuttaa äänitiedoston tekstiksi automaattisesti – huomaa, että teksti on käytävä sen jälkeen läpi vielä manuaalisesti.
- Mieti, millä tavoin podcastit kannattaa **julkistaa**
  - Yksitellen julkaisu tuo näkyvyyttä pidemmällä aikavälillä, kerralla julkistaminen voi toisaalta tuoda kerralla enemmän näkyvyyttä
- **Hyvän jakaminen kannattaa!** Jaa ja tykkää myös muista hyvistä podcasteista ja julkaisuista J

Esimerkki podcastsarjan sisällöstä

Hybridienergiaopas

1. Hybridienergiaratkaisuja maaseudulle – Johdanto
2. Kiinteistöjen energiakustannusten hallinta ja energiaomavaraisuuden lisääminen
3. Tuulivoiman mahdollisuudet
4. Aurinkoenergia osana maatilojen energiantuotantoa
5. Metsäenergian monet mahdollisuudet
6. Lämpöpumppuratkaisut
7. Biokaasun tuotantomahdollisuudet maaseudulla
8. Hybridienergiaratkaisujen rajoitteet ja tulevaisuus ja yhteenveto

Esimerkki: ohjeita haastateltavalle

Ohjeita haastateltavalle:

Kiitos osallistumisesta podcast-sarjan tuottamiseen! Alla on tietoa ja muutamia ohjeistuksia, jotka kannattaa huomioida ennen haastattelun antamista:

Voit miettiä kysymyksiin vastauksia etukäteen esim. ranskalaisilla viivoilla. Varsinaisia valmiita tekstejä ei kannata kirjoittaa etukäteen, sillä haastattelun tulee olla keskustelunomaista, ja haastattelija saattaa kysyä välillä tarkentavia kysymyksiä.

Haastattelutilanteessa kannattaa olla kuten missä tahansa normaalissa keskustelussa. Keskustelun runko rakentuu niin, että ensin esitellään aihe ja kysytään yleisiä kysymyksiä. Tämän jälkeen keskustellaan eri

maaseutuyritysten tarpeista ja käytännön esimerkeistä. Lopuksi summataan ajatukset yhteen ja päätetään haastattelu. Haastatteluaika on noin puoli tuntia. Haastattelupaikaksi katsotaan rauhallinen ja häiriötön tila. Lisäksi kännykät kannattaa laittaa äänettömälle.

Esimerkki podcastsarjan käsikirjoituksesta

Tervetuloa kuuntelemaan **NN** ja **NN** yhteisesti tuottamaa **NN** -podcast sarjaa! Sarjassa energiantuotannon asiantuntijat kertovat, miten…. Podcast -sarja toimii/käsittelee ….

Mainitse rahoittajan tiedot tässä

Tässä sarjan viidennessä podcastissa hybridienergiaratkaisuista on keskustelemassa **NN.** Minä olen **NN, NN organisaatiosta.**

Tervetuloa mukaan NN!

Kysymys 1

- Vastaus

Kysymys 2

- Vastaus

Johdatusta, kysymys 3

- Vastaus

Kysymys 4

- Vastaus

Esimerkki käytännöstä, kysymys 5

- Vastaus

Kysymys esimerkistä

- Vastaus

Mitä haasteita tähän liittyy?

- Vastaus

Mitä muuta halutaan tuoda esiin? Yllättävä ja/tai kiinnostava fakta

- Vastaus

Kiitos tästä keskustelusta **NN**!

Lisää NN podcast -sarjan seuraavissa jaksoissa, jotka käsittelevät NN

Tämä oli NN ja NN yhteisesti tuottama NN**. Tervetuloa kuuntelemaan sarjan muut jaksot** ja löytämään…

(Tähän vielä pääajatus, mitä tietoa podcasteilla halutaan välittää)!

Anu PalomäkiKari Laasasenaho
SeAMK